

Belastingdruk van arbeid naar kapitaal

Auteur(s): Berg, Marjolein van den
Heijmans, Peter*Deze rubriek wordt periodiek verzorgd door het ministerie van Financiën.*M.Berg@minfin.nl**Verschenen in:**

ESB, 88e jaargang, nr. 4408, pagina 331, 11 juli 2003

Rubriek:

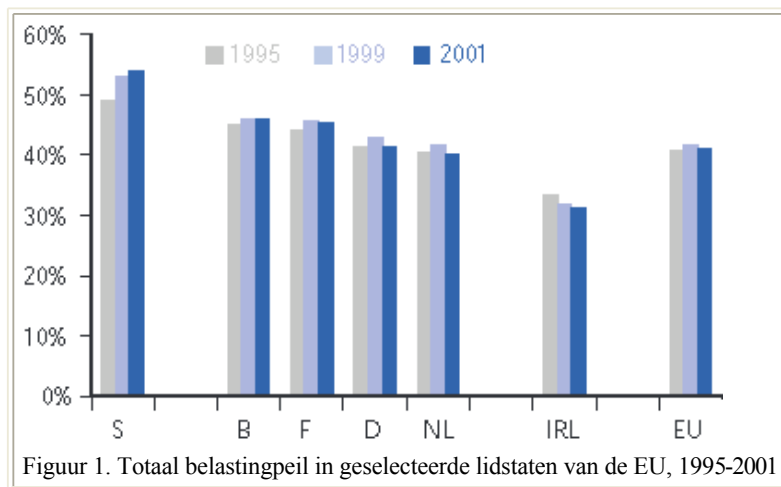
EU-monitor

Trefwoord(en):

belasting

Het belastingpeil in de eu-lidstaten vertoont na een periode van trendmatige stijging sinds 1999 een daling. Daarnaast lijkt de belastingdruk verschoven van arbeid naar kapitaal.

Volgens een recent rapport van Eurostat bedroeg het totale belastingpeil (inclusief sociale verzekeringspremies) binnen de eu in 2001 circa 41,1 procent van het bbp¹. Van de huidige lidstaten heeft Zweden het hoogste belastingpeil en Ierland het laagste. Nederland neemt op de ranglijst in 2001 een positie in onder het Europese gemiddelde. Zoals blijkt uit [figuur 1](#) is het belastingpeil in de eu nagenoeg stabiel gebleven tussen 1995 en 2001 en laat het sinds 1999 een lichte daling zien. Slechts in een beperkt aantal lidstaten - waaronder Nederland, Duitsland en Ierland - is het belastingpeil ten opzichte van 1995 per saldo gedaald.

Ondanks verlagingen van belastingtarieven in een aantal lidstaten lijkt de waargenomen daling in het belastingpeil relatief bescheiden. Het rapport schrijft dit toe aan de sterke economische groei in de tweede helft van de jaren negentig. Hierdoor werd het bedrijfsleven winstgevender en zijn werknemers in sommige lidstaten mogelijk in hogere tariefschijven terecht gekomen. Daarnaast zijn tariefsverlagingen gedeeltelijk gefinancierd door belastinggrondslagen te verbreden en te verschuiven naar consumptie (bijvoorbeeld btw of milieubelastingen).

Arbeid en kapitaal

Het rapport berekent ook indicatoren van de gemiddelde belastingdruk op de productiefactoren arbeid en kapitaal. Dit zijn ex post macrocijfers: ze geven een gemiddelde weer voor de gehele economie. Zoals blijkt uit [tabel 1](#) steeg de gemiddelde belastingdruk op arbeid - als percentage van de totale loonsom - in de EU van 37,5 procent in 1995 naar 38 procent in 1998, maar daalde vervolgens naar 37 procent in 2001. De daling van de gemiddelde belastingdruk op arbeid tussen 1995 en 2001 in Nederland (-3,4 procentpunt) en Ierland (-2,4 procentpunt) is opmerkelijk. Voor Nederland is dit een gevolg van de belastingherziening uit 2001. De gemiddelde belastingdruk op kapitaal - van huishoudens én bedrijven - in de eu steeg van 24,5 procent in 1995 tot 29,8 procent in 2001. De gemiddelde belastingdruk op arbeid ligt hiermee in ons land nadrukkelijk onder het Europese gemiddelde en de druk op kapitaal iets boven het gemiddelde.

Tabel 1. Gemiddelde belastingdruk op arbeid en kapitaal, in procenten

arbeida

kapitaalb

	1995	1998	2001	1995	1998	2001
België	44,2	44,6	43,8	23,8	27,1	28,7
Denemarken	40,8	39,9	41,5	26,3	34,6	30,2
Duitsland	39,5	40,7	39,9	21,1	23,6	22,6
Griekenland	34,4	37,3	36,5	10,8	15,3	15,5
Spanje	28,9	28,7	29,4	20,8	24,4	28,2
Frankrijk	43,2	43,9	43,3	30,8	34,5	39,1
Ierland	29,7	28,9	27,3	21,8	24,0	29,2
Italië	37,8	42,8	41,6	26,3	27,4	28,3
Luxemburg	29,8	29,0	30,3	30,6	29,8	36,8
Nederland	35,1	33,6	31,7	24,8	28,9	31,8
Oostenrijk	39,0	40,2	40,2	24,4	25,7	31,3
Portugal	31,1	32,9	34,1	20,7	26,6	n.b.
Finland	44,7	44,3	44,2	27,6	31,5	27,1
Zweden	48,6	51,3	49,1	16,9	30,6	n.b.
VK	26,1	25,7	25,8	27,5	31,7	35,1
EU (15)	37,5	38,0	37,0	24,5	27,9	29,8

a. Gemiddelde voor alle werknemers.

b. Gemiddelde voor bedrijven én huishoudens.

Bron: zie voetnoot 1.

De verschuiving van arbeid naar kapitaal is opmerkelijk. Immers, in publicaties over internationale belastingconcurrentie wordt doorgaans aangenomen dat de belastingdruk op mobiele belastinggrondslagen daalt en op immobiele grondslagen stijgt. In de publicatie wordt de stijging van de gemeten belastingdruk op kapitaal gedeeltelijk toegeschreven aan de sterke economische groei eind jaren negentig. Al met al doen de cijfers in [tabel 1](#) niet vermoeden dat er in de huidige Unie sprake is van een 'race to the bottom'.

Marjolein van den Berg en Peter Heijmans

1 Eurostat in samenwerking met het Directoraat-Generaal voor Belastingen en Douane Unie, Structures of the taxation systems in the European Union, data 1995-2001, 2003.